

جناب آقای حسینی مدیرعامل محترم بانک توسعه صادرات ایران
جناب آقای ابراهیمی مدیرعامل محترم بانک سپه
جناب آقای خورسندیان مدیرعامل محترم بانک صنعت و معدن
مدیرعامل محترم بانک کشاورزی
جناب آقای شایان مدیرعامل محترم بانک مسکن
جناب آقای فرزین مدیرعامل محترم بانک ملی ایران
جناب آقای شیرینی مدیرعامل محترم شرکت دولتی پست بانک
مدیرعامل محترم بانک توسعه تعاون
جناب آقای اخلاقی فیض آثار مدیرعامل محترم بانک تجارت
جناب آقای لسه گانی مدیرعامل محترم بانک رفاه کارگران
جناب آقای ایمانی مدیرعامل محترم بانک صادرات ایران
جناب آقای دولت آبادی مدیرعامل محترم بانک ملت
مدیرعامل محترم بانک آینده
جناب آقای بلگوری مدیرعامل محترم بانک اقتصاد نوین
جناب آقای پورسعید مدیرعامل محترم بانک ایران زمین
جناب آقای پرویزیان مدیرعامل محترم بانک پارسیان
جناب آقای قاسمی مدیرعامل محترم بانک پاسارگاد
جناب آقای عقیلی کرمانی مدیرعامل محترم بانک خاورمیانه
مدیرعامل محترم بانک دی
جناب آقای معرفت مدیرعامل محترم بانک سامان
جناب آقای قدمی مدیرعامل محترم بانک سرمایه
مدیرعامل محترم بانک سینا
جناب آقای احمدی مدیرعامل محترم بانک شهر
مدیرعامل محترم بانک گردشگری
مدیرعامل محترم بانک مشترک ایران - ونزوئلا
جناب آقای حسین زاده مدیرعامل محترم بانک قرض الحسنه رسالت
جناب آقای شمسی نژاد مدیرعامل محترم بانک قرض الحسنه مهر ایران
جناب آقای جوادی مدیرعامل محترم موسسه اعتباری غیربانکی ملل
جناب آقای مطهری مطلق رییس محترم هیأت سرپرستی موسسه اعتباری غیربانکی توسعه
رییس محترم هیأت سرپرستی موسسه اعتباری غیربانکی نور
رییس محترم هیأت سرپرستی موسسه اعتباری غیربانکی کاسپین
جناب آقای بهاروندی مدیرعامل محترم بانک کار آفرین

با سلام و احترام؛

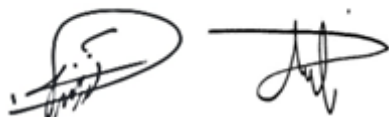
با توجه به اهمیت توسعه زیرساخت‌های تأمین مالی زنجیره تامین و در راستای اجرای بند «ع» تبصره (۲) قانون بودجه سال ۱۴۰۱ کل کشور، مبنی بر ایجاد امکان معاملات کالا از طریق بورس‌های کالایی بر مبنای اسناد اعتباری، به پیوست تصویر نامه شماره ۲/۱۲۲۱۷۷ مورخ ۱۴۰۱/۰۶/۲۰ وزیر محترم امور اقتصادی و دارائی به همراه «دستورالعمل تامین مالی در زنجیره تامین به پشتوانه اسناد اعتباری در بورس‌های کالایی» در ۵۰ ماده و ۱۶ تبصره جهت اجرا ابلاغ می‌گردد. خواهشمند است دستور فرمایید، دستورالعمل مذکور به قید تسریع به تمامی واحدهای ذی‌ربط آن بانک/مؤسسه اعتباری غیربانکی ابلاغ و ضمن فراهم ساختن الزامات اجرای آن، بر حسن اجرای دستورالعمل مذکور نظارت دقیق به عمل آید و گزارش عملکرد آن بانک/مؤسسه اعتباری غیربانکی به صورت ماهانه به این بانک ارسال گردد. ۵۷۹۴۲۲۲/۰۵

مدیریت کل عملیات پولی و اعتباری

اداره تامین مالی زنجیره تولید

حمید آذرمند
۹۴۱۶

محمد نادعلی
۳۲۱۵-۰۴

رونوشت:

- رئیس کل محترم بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران جناب آقای دکتر صالح‌آبادی، جهت استحضار.
- قائم مقام محترم و عضو هیات عامل بانک مرکزی جناب آقای دکتر ابوالحسنی، جهت استحضار.
- معاون محترم نظارت بانک مرکزی جناب آقای دکتر سروش، جهت استحضار.
- معاون محترم فناوری‌های نوین جناب آقای دکتر محرمیان، جهت استحضار.
- وزارت امور اقتصادی و دارایی جناب آقای دکتر سبحانیان، معاون محترم سیاست‌گذاری اقتصادی، جهت استحضار.
- وزارت صنعت، معدن و تجارت جناب آقای نیازی معاون محترم هماهنگی و محیط کسب و کار، جهت استحضار.
- شرکت بورس کالای ایران جناب آقای سلطانی‌نژاد مدیر عامل محترم بورس کالای ایران جهت استحضار.

بسمه تعالی

دستورالعمل تامین مالی در زنجیره تامین به پشتوانه اسناد اعتباری در بورس های کالایی

خزانه داری کل کشور، سازمان بورس و اوراق بهادار، بانک مرکزی ج.ا.ا

وزارت امور اقتصادی و دارایی به استناد بند «ع» تبصره (2) قانون بودجه سال 1401 کل کشور و به استناد اصل یکصد و سی و هشت (138) قانون اساسی، این دستورالعمل را در 50 ماده و 16 تبصره ابلاغ می نماید:

ماده ۱ تعاریف

1. بانک مرکزی: بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران.
2. بورس: بورس های کالایی تحت نظارت سازمان بورس و اوراق بهادار.
3. سامانه برات: سامانه یکپارچه مدیریت سفته و برات الکترونیکی وزارت امور اقتصادی و دارایی.
4. اسناد: اسناد اعتبار موضوع بند «ع» تبصره (2) قانون بودجه سال 1401 کل کشور که مطابق قوانین و مقررات توسط نهادهای ذیصلاح صادر می شود شامل برات الکترونیکی، اوراق گواهی اعتبار مولد (گام) و سند تعهد پرداخت.
5. اتاق پایاپای: واحدی است که مطابق مقررات بازار سرمایه وظیفه تسویه و پایاپای معاملات در بورس را برعهده دارد.
6. سقف اعتباری: منظور سقف اعتباری موضوع شیوه نامه برات و دستورالعمل اوراق گام می باشد.
7. اعتبار تعهدشده: حداکثر میزانی از صدور اسناد موضوع این دستورالعمل برای متقاضی که موسسه اعتباری به اتاق پایاپای متعهد شده است.
8. برات الکترونیکی: سند تجاری الکترونیکی است که براساس قانون تجارت و قانون تجارت الکترونیک در سامانه برات صادر می گردد.
9. دارنده برات: شخصی که طبق قانون تجارت، کلیه حقوق برات الکترونیکی صادره متعلق به وی می باشد.
10. متقاضی: شخصی که متقاضی انجام معامله در بورس برای خود و تسویه آن از طریق صدور و یا تغییر ذی نفع اسناد می باشد.
11. برات دهنده: متقاضی است که طبق قانون تجارت نسبت به صدور برات الکترونیکی از طریق سامانه برات در وجه یا به حواله کرد دارنده برات اقدام می نماید.
12. موسسه اعتباری: بانک یا موسسه اعتباری غیربانکی که به موجب قانون یا با مجوز بانک مرکزی تاسیس شده و تحت نظارت بانک مرکزی می باشد و مورد تایید اتاق پایاپای است.
13. برات گیر: موسسه اعتباری که طبق قانون تجارت نسبت به قبولی برات الکترونیکی اقدام می نماید.

14. سامانه پیام‌رسانی الکترونیکی مالی (سپام): سامانه‌ای در بانک مرکزی که امکان تبادل تمامی پیام‌های مالی بین بانکی را به طور متمرکز فراهم می‌سازد.
15. شیوه‌نامه برات: شیوه‌نامه اجرایی استفاده از برات الکترونیکی در تامین مالی زنجیره تامین ابلاغی بانک مرکزی به شماره 00/283962 مورخ 1400/09/29 و اصلاحات آتی.
16. ضوابط اجرایی: ابلاغیه خزانه‌داری کل کشور به شماره 51/195910 مورخ 1400/11/20 موضوع ابلاغ جلسه هجدهم شورای اجرایی فناوری اطلاعات موضوع نامه شماره 1/154209 مورخ 1399/9/15 وزیر ارتباطات و فناوری اطلاعات.
17. گواهی اعتبار مولد (اوراق گام): اوراق موضوع دستورالعمل اوراق گواهی اعتبار مولد (گام) مصوب شورای پول و اعتبار مورخ 1401/01/16 و اصلاحات بعدی آن.
18. بنگاه متعهد: شخص حقوقی خریدار که قصد انجام و تسویه معامله برای خود در بورس را دارد.
19. سامانه گام: سامانه صدور و مدیریت اوراق گام در بازار پول.
20. دستورالعمل اوراق گام: دستورالعمل اصلاحی اوراق گام مصوب شورای پول و اعتبار بانک مرکزی مورخ 1401/01/16.
21. شیوه‌نامه اوراق گام: شیوه‌نامه گواهی اعتبار مولد (اوراق گام) مصوب بانک مرکزی ابلاغی به شماره 01/141706 مورخ 1401/06/07.
22. دستورالعمل اعتبار اسنادی داخلی: دستورالعمل اعتبار اسنادی داخلی-ریالی مصوب 1394/09/17 شورای پول و اعتبار بانک مرکزی و اصلاحات آتی.
23. دفتر دارایی: دفتری در اتاق پایاپای که دارایی‌های مالی و فیزیکی اشخاص در آن ثبت می‌شود و معامله، تسویه، تضمین و پرداخت با ثبت در این دفتر مطابق ضوابط اتاق پایاپای انجام می‌شود.
24. سند تعهد پرداخت: سند موضوع بند 9 ماده 1 دستورالعمل اعتبار اسنادی داخلی.
25. اعتبار اسنادی داخلی: ترتیبات موضوع بند 3 ماده یک دستورالعمل اعتبار اسنادی داخلی.
26. بانک گشایش‌کننده: بانک موضوع بند 12 دستورالعمل اعتبار اسنادی داخلی.
27. تسویه مبتنی بر اعتبار: روش تسویه معاملات که امور تسویه آن از طریق صدور یا تغییر ذی‌نفع هریک از اسناد، مطابق ضوابط این دستورالعمل در اتاق پایاپای انجام می‌شود. صدور یا تغییر ذی‌نفع اسناد مذکور به ذی‌نفعی فروشنده به منزله دریافت ثمن معامله توسط وی می‌باشد.
- ماده ۲** نرخ معادل اسناد جهت تسویه معامله مطابق اطلاعیه عرضه تعیین می‌شود. تسویه معامله تا سقف مابه‌التفاوت ارزش معامله و پیش‌پرداخت از طریق مجموع اسناد مختلف این دستورالعمل مقدور است.
- ماده ۳** در تسویه معاملات از طریق اسناد، کارمزدها، مالیات‌های متعلقه و خسارت‌های تعیین شده باید به‌صورت نقدی و طی مهلت‌های مقرر طبق مقررات تسویه و پایاپای معاملات در بورس، به حساب اتاق پایاپای واریز شود.

ماده ۴ جهت انجام تسویه و پایاپای معاملات از طریق دفتر دارایی پس از واریز وجه نقد توسط کارگزار به حساب عملیاتی و تأیید آن توسط اتاق پایاپای، معادل وجه واریزی، اعتبار ریالی در دفتر دارایی مشتری منظور می‌شود. همچنین با صدور یا انتقال اسناد، دفتر دارایی مشتری به‌روزرسانی می‌شود. در صورت تأیید معامله توسط بورس، اتاق پایاپای مکلف است جزییات دارایی‌های مشتری را در دفتر دارایی مشتری به‌روزرسانی نماید.

ماده ۵ اتاق پایاپای می‌تواند اوراق گام و سند تعهد پرداخت را به عنوان تضمین عرضه فروشنده در بازار فیزیکی و فرعی بورس بر اساس ضوابط تضامین مصوب هیأت مدیره خود و مشروط به ایجاد امکان تغییر ذی‌نفع اسناد مذکور به اتاق پایاپای حسب مورد در سامانه‌های گام و سپام، بپذیرد.

فصل اول: برات

ماده ۶ کلیه برات‌های صادره در اندازه ده میلیون ریال است. بنابه درخواست بورس، موسسه اعتباری نسبت به تغییر واحد مذکور در زمان صدور اقدام می‌نماید.

ماده ۷ صرفاً موسسات اعتباری مورد تأیید اتاق پایاپای که دسترسی به سامانه برات داشته باشند می‌توانند عملیات این فصل را انجام دهند.

ماده ۸ تسویه از طریق صدور برات صرفاً برای معاملات کالا در بازار فیزیکی و فرعی بورس مجاز است. به منظور صدور برات، موسسه اعتباری با رعایت شیوه‌نامه برات، ضوابط اجرایی و این دستورالعمل، سقف اعتباری متقاضی را شناسایی و اعتبار تعهدشده مورد درخواست وی برای معاملات خود در بورس را با زمان‌بندی مورد توافق با اتاق پایاپای، به صورت الکترونیکی به اتاق پایاپای اعلام می‌نماید. **تبصره ۱:** اعتبار مزبور طی مهلت مورد توافق اتاق پایاپای و موسسه اعتباری معتبر بوده و صرفاً برای صدور برات به منظور تسویه معاملات متقاضی در بورس استفاده می‌شود. **تبصره ۲:** مسئولیت صحت و دقت اطلاعات ارائه شده موضوع این ماده برعهده موسسه اعتباری است.

ماده ۹ اتاق پایاپای براساس توافق با موسسه اعتباری، اعتبار تعهدشده متقاضی را که توسط موسسه اعتباری اعلام شده، به عنوان اعتبار خریدار منظور می‌کند.

ماده ۱۰ بورس مجاز است در بازار فیزیکی و فرعی مشروط به درج امکان تسویه بخشی از ارزش معامله با برات در اطلاعیه عرضه، بستر تسویه معاملات مبتنی بر اعتبار از طریق این اسناد را تامین نماید.

ماده ۱۱ در صورت وجود اعتبار موضوع ماده (۸) برای خریدار، کارگزار خریدار و یا حسب مورد اتاق پایاپای به نیابت از کارگزار خریدار طی مهلت تعیین شده توسط اتاق پایاپای اطلاعات معامله را طبق فرمت اتاق پایاپای برای موسسه اعتباری ارسال می‌کند. موسسه اعتباری حداکثر ظرف یک روز کاری بعد از وصول اطلاعات نسبت به انجام کلیه اقدامات لازم جهت حصول قبولی برات و ارسال اطلاعات برات‌های الکترونیکی صادره از طریق سامانه برات، به اتاق پایاپای اقدام می‌نماید.

ماده ۱۲ در صورتی که خریدار دارنده برات باشد، کارگزار خریدار و یا حسب مورد اتاق پایاپای به نیابت از کارگزار خریدار اطلاعات معامله را طی مهلت تعیین شده توسط اتاق پایاپای طبق فرمت اتاق پایاپای برای موسسه اعتباری ارسال می کند. موسسه اعتباری مکلف است حداکثر ظرف یکروز کاری بعد از وصول اطلاعات نسبت به انتقال برات به فروشنده از طریق ظهنویسی در سامانه برات اقدام و اطلاعات برات های الکترونیکی انتقال یافته را به اتاق پایاپای ارسال نماید.

ماده ۱۳ به منظور استفاده از ظرفیت تسویه معاملات مطابق این بخش، خریدار و فروشنده باید قبل از انجام معامله، نسبت به انجام تشریفات نمایندگی موسسه عامل برای صدور و انتقال (ظهنویسی) برات الکترونیک از جمله گواهی امضای الکترونیک اقدامات مقتضی را به عمل آورند.

ماده ۱۴ اطلاعات معامله که حسب مورد توسط کارگزار خریدار یا اتاق پایاپای به نیابت از وی طبق فرمت اتاق پایاپای به موسسه اعتباری اعلام می شود، به منزله رعایت ماده (10) شیوه نامه برات ناظر به صورتی نبودن معامله می باشد و نیازی به استعلام از سایر درگاه های معاملات نمی باشد. خریدار و فروشنده مکلف به ثبت اطلاعات معامله در سامانه جامع تجارت و درگاه سازمان امور مالیاتی کشور می باشند.

ماده ۱۵ ارسال اطلاعات برات الکترونیکی موضوع مواد (11) و (12) این دستورالعمل توسط موسسه اعتباری در مهلت مقرر و مطابق اطلاعات ارسالی از طرف اتاق پایاپای، به منزله تسویه معامله توسط خریدار می باشد؛ در صورت عدم تحقق مراتب مذکور خریدار مکلف است با رعایت مهلت تسویه طبق مقررات تسویه و پایاپای معاملات در بورس نسبت به تسویه معاملات اقدام نماید.

ماده ۱۶ سامانه برات امکان دسترسی برخط به اطلاعات دارندگان برات موضوع این دستورالعمل را برای اتاق پایاپای و موسسه اعتباری فراهم می کند.

ماده ۱۷ دارنده برات در سررسید درخواست تادیه را مستقیماً به موسسه اعتباری ارسال می کند. در صورت عدم ایفای تعهدات از سوی موسسه اعتباری، موضوع مشمول قانون و مقررات ناظر بر برات الکترونیکی است.

فصل دوم: اوراق گام

ماده ۱۸ اوراق گام در این دستورالعمل به استناد دستورالعمل اوراق گام و شیوه نامه اوراق گام و بر مبنای اطلاعات معامله که طبق فرمت اتاق پایاپای از سوی کارگزار خریدار یا اتاق پایاپای به نیابت از وی به موسسه اعتباری ارائه می شود، به ضمانت موسسه اعتباری و به ذی نفعی فروشنده صادر می شود.

ماده ۱۹ صرفاً موسسات اعتباری دارای دسترسی به سامانه گام و ارتباط برخط با سامانه اتاق پایاپای مشمول این فصل می باشند. موسسات اعتباری مذکور و سررسید اوراق گام صادره باید به تایید اتاق پایاپای برسند.

ماده ۲۰ صدور اوراق گام موضوع این دستورالعمل صرفاً برای تسویه معاملات در بورس کاربرد دارد. موسسه اعتباری مجاز نیست رأساً نسبت به تغییر ذی‌نفع اوراق گام که مطابق این دستورالعمل صادر یا تغییر ذی‌نفع آن در بورس انجام شده است، اقدام کند. تغییر ذی‌نفع صرفاً با درخواست اتاق پایاپای مجاز است؛ تا زمان راه‌اندازی سامانه گام به صورت برخط، موسسه اعتباری مکلف است با اعلام اتاق پایاپای تغییر ذی‌نفع اوراق گام مذکور را در سامانه گام ثبت نماید. بانک مرکزی مکلف است در سامانه گام نسبت به طبقه‌بندی اوراق گام معرفی شده به بورس در قالب بازار پول جهت تسویه معاملات، به نحوی اقدام کند که قابل انتقال بدون تایید اتاق پایاپای نباشد.

تبصره: معرفی ذی‌نفع اوراق گام صادر شده خارج از بورس توسط موسسه اعتباری به بورس مجاز است ولی به محض معرفی توسط موسسه اعتباری به بورس ضمن اعمال طبقه‌بندی مرتبط در سامانه گام، اوراق مذکور تابع مقررات این دستورالعمل بوده و امکان تغییر ذی‌نفع خارج از بورس را ندارد.

ماده ۲۱ تسویه از طریق صدور اوراق گام صرفاً برای معاملات بلوکی و ناپیوسته اوراق گواهی سپرده کالایی و معاملات کالا در بازار فیزیکی و فرعی بورس مجاز است. به منظور صدور اوراق گام، موسسه اعتباری با رعایت شیوه‌نامه اوراق گام و دستورالعمل اوراق گام، اعتبار تعهد شده بنگاه متعهد (خریدار) را تعیین و اعتبار تعهد شده را براساس مهلت مورد توافق با اتاق پایاپای و به صورت الکترونیکی به اتاق پایاپای اعلام می‌نماید.

تبصره ۱: اعتبار تعهد شده ظرف مهلت مورد توافق اتاق پایاپای و موسسه اعتباری معتبر بوده و صرفاً برای صدور اوراق گام به منظور تسویه معاملات بنگاه متعهد (خریدار) در بورس استفاده می‌شود.

تبصره ۲: مسئولیت صحت و دقت اطلاعات ارایه شده موضوع این ماده برعهده موسسه اعتباری است.

تبصره ۳: اعتبار بنگاه متعهد باید به تفکیک برای استفاده در بازار فیزیکی، فرعی و یا گواهی سپرده کالایی به اتاق پایاپای اعلام شود.

تبصره ۴: در خصوص معاملات بلوکی و ناپیوسته اوراق گواهی سپرده کالایی شرایط تسویه معامله با اوراق گام اعم از موسسه اعتباری مورد پذیرش، سررسیدهای اوراق گام مورد پذیرش و نرخ تنزیل اوراق گام به پیشنهاد فروشنده تعیین و توسط بورس اطلاع‌رسانی می‌شود.

ماده ۲۲ در معاملات بازار فیزیکی و فرعی، اتاق پایاپای مجاز است مشروط به درج امکان تسویه معامله با اوراق گام در اطلاعیه عرضه، تسویه بخشی از معامله را با رعایت مواد این دستورالعمل انجام دهد. **تبصره:** در اطلاعیه عرضه، اوراق گام موسسات اعتباری مورد قبول و سررسیدهای مورد قبول فروشنده با رعایت مقررات بازار سرمایه اعلام می‌شود.

ماده ۲۳ در خصوص معاملات بازار فیزیکی و فرعی که به منظور تسویه آن اوراق گام صادر می‌شود، پس از انجام معامله، کارگزار خریدار یا اتاق پایاپای به نیابت از کارگزار خریدار طی مهلت تعیین شده

توسط اتاق پایاپای اطلاعات معامله را طبق فرمت اتاق پایاپای به موسسه اعتباری که اعتبار خریدار را مطابق ماده (22) به اتاق پایاپای اعلام کرده، ارسال می‌کند. موسسه اعتباری مکلف است حداکثر ظرف یکروز کاری بعد از وصول اطلاعات نسبت به ارسال اطلاعات اوراق گام صادره مطابق سررسید مندرج در اطلاعیه عرضه، به اتاق پایاپای اقدام نماید.

تبصره: اتاق پایاپای اوراق گام صادره را در صورت ارائه تضامین لازم یا اسناد تحویل توسط فروشنده مطابق قوانین و مقررات بازار سرمایه، در دفتر دارایی فروشنده لحاظ می‌کند.

ماده ۲۴ صدور اوراق گام منطبق با اطلاعات معامله و شرایط اعلامی در اطلاعیه عرضه و وصول اطلاعات اوراق مذکور به اتاق پایاپای به منزله تسویه معامله توسط خریدار می‌باشد. در صورت عدم تحقق مراتب مذکور مسئولیت تسویه با رعایت مهلت‌های تعیین شده در مقررات تسویه و پایاپای معاملات در بورس برعهده خریدار می‌باشد.

ماده ۲۵ در بازار فیزیکی و فرعی، در صورتی که بنگاه متعهد در دفتر دارایی خود مالک اوراق گام منطبق با اوراق مورد پذیرش در اطلاعیه عرضه باشد، می‌تواند درخواست تسویه به پشتوانه اوراق گام را به اتاق پایاپای ارسال کند. در این صورت اتاق پایاپای در صورت ارائه تضامین لازم یا اسناد تحویل توسط فروشنده مطابق قوانین و مقررات بازار سرمایه، نسبت به انتقال اوراق گام به دفتر دارایی فروشنده و تغییر ذی‌نفع اوراق گام و ارسال اطلاعات ذی‌نفع جدید به موسسه اعتباری اقدام می‌کند. موسسه اعتباری مکلف است تغییر ذی‌نفع را در سامانه گام و سایر مراجع ذی‌صلاح ثبت نماید.

ماده ۲۶ جهت تسویه از طریق صدور اوراق گام در معاملات بلوک و نمادهای معاملات گواهی سپرده کالایی ناپیوسته کارگزار خریدار پس از استعلام اعتبار مشتری از موسسه اعتباری (ناشی از ارزیه وثایق به منظور صدور اوراق گام یا دارا بودن اوراق گام)، امکان ثبت سفارش خرید در نماد مزبور را از طریق لحاظ اعتبار برای خریدار ایجاد می‌کند. موسسه اعتباری مکلف است پس از دریافت اطلاعات معامله (شامل طرفین و ارزش معامله) از کارگزار خریدار، در همان روز معاملاتی نسبت به صدور یا انتقال اوراق گام به ذی‌نفعی فروشنده، در سررسید مشخص شده در نماد معاملات اوراق بهادار مبتنی بر کالا (یا سررسید مورد توافق طرفین)، در سامانه گام اقدام نماید.

تبصره ۱: استفاده از مزایای این ماده منوط به یکسان بودن کارگزار خریدار و فروشنده است.

تبصره ۲: در صورت عدم صدور یا انتقال اوراق گام به ذی‌نفعی فروشنده، کارگزار مکلف به تسویه معامله با فروشنده می‌باشد. کارگزار مجاز است نسبت به انعقاد قرارداد یا اخذ ضمانت‌های لازم جهت صدور یا انتقال اوراق گام از موسسه اعتباری به‌نحوی که موسسه اعتباری مکلف به تسویه معاملات شود اقدام نماید.

ماده ۲۷ بورس مجاز است نسبت به ایجاد نماد معاملاتی گواهی سپرده کالایی پیوسته با تسویه صرفاً از طریق اوراق گام در بستر سامانه‌های خود اقدام نماید. ایجاد نماد معاملاتی مذکور برای کالاهای پذیرش شده در بورس با تصویب در هیات مدیره بورس مقدور می‌باشد.

تبصره ۱: این معاملات مشمول سقف مندرج در ماده (۲) این دستورالعمل نمی‌باشد.

تبصره ۲: ثبت سفارش خرید در نمادهای موضوع این ماده منوط به وجود اوراق گام به میزان کافی در دفتر دارایی مشتری است.

ماده ۲۸ اوراق گام موضوع ماده (۲۸) در سررسیدهای معین و به نسبت مشخص در هر سررسید از دفتر دارایی خریدار کسر و به دفتر دارایی فروشنده منتقل می‌شود. اتاق پایاپای کلیه اطلاعات تغییر ذی‌نفع اوراق گام را به صورت برخط به موسسه اعتباری منتقل می‌کند. موسسه اعتباری مکلف است براساس ضوابط بانک مرکزی اطلاعات تغییر ذی‌نفع را در سامانه گام و سامانه‌های سایر مراجع ذی‌صلاح ثبت نماید.

ماده ۲۹ ثبت سفارش خرید یا فروش توسط متقاضی در معاملات موضوع مواد (۲۷) و (۲۸) به منزله ارایه درخواست در سامانه گام حسب مورد جهت صدور یا تغییر ذی‌نفع اوراق گام می‌باشد.

ماده ۳۰ در صورت وجود کارمزد برای انتقال و تغییر ذی‌نفع اوراق گام در بازار پول برای موسسه اعتباری، اتاق پایاپای مجاز است برای انتقال و تغییر ذی‌نفع اوراق گام موضوع این دستورالعمل، کارمزد انتقال را از دفتر دارایی متقاضی انتقال اوراق گام برداشت و در دفتر دارایی موسسه اعتباری اعمال نماید.

ماده ۳۱ نحوه انتقال اوراق گام از دفتر دارایی به بازار سرمایه مطابق دستورالعمل پذیرش و معاملات اوراق گواهی اعتبار مولد (گام) مصوب هیأت مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار (مصوب ۱۳۹۹/۱/۱۷) و اصلاحات بعدی آن می‌باشد. انتقال اوراق گام به بازار سرمایه باید با اطلاع اتاق پایاپای و پس از درخواست دارنده اوراق گام انجام شود.

ماده ۳۲ اتاق پایاپای مجاز است در صورت توافق با موسسه اعتباری در سررسید اوراق، اقدام به تسویه با دارندگان اوراق گام نماید. در این صورت موسسه اعتباری مکلف است نسبت به تسویه وجوه اوراق گام یک روز قبل از سررسید به حساب اعلام شده از طرف اتاق پایاپای اقدام نماید.

ماده ۳۳ بانک مرکزی مجاز است دسترسی اتاق پایاپای به سامانه‌های خود را ایجاد نماید.

فصل سوم: اعتبار اسنادی داخلی

ماده ۳۴ استفاده از اعتبار اسنادی داخلی گشایش شده توسط موسسات اعتباری جهت تسویه مبتنی بر اعتبار به عنوان بخشی از ثمن معامله در بازار فیزیکی و فرعی بورس مجاز است. به منظور استعلام صحت اطلاعات مرتبط با اعتبار اسنادی گشایش شده، دسترسی الکترونیکی اتاق پایاپای به سامانه

سپام ایجاد می‌شود. مسئولیت صحت و دقت اطلاعات ثبت شده موضوع این فصل در سامانه سپام برعهده موسسه اعتباری است.

ماده ۳۵ بورس مجاز است برای عرضه‌کنندگان کالا در بازار فیزیکی و فرعی مشروط به درج امکان تسویه مبتنی بر اعتبار در اطلاعیه عرضه، بستر تسویه معاملات از طریق اعتبار اسنادی داخلی را تامین نماید.

ماده ۳۶ متقاضی گشایش اعتبار اسنادی داخلی جهت تسویه مبتنی بر اعتبار مکلف است پیش از شرکت در فرایند حراج در بورس نسبت به فراهم ساختن مقدمات گشایش اعتبار اسنادی داخلی نزد موسسه اعتباری اقدام نماید. در این صورت، موسسه اعتباری مکلف است پیش از آغاز فرایند ثبت سفارش خرید مشتری در بورس و انجام معامله، تعهدنامه گشایش اعتبار اسنادی داخلی در مهلت مقرر تسویه را با ذکر سقف تعهد شده طبق فرم مصوب اتاق پایاپای تکمیل و مستندات مربوطه را برای کارگزار خریدار و اتاق پایاپای ارسال نماید.

ماده ۳۷ پس از انجام معامله با تسویه مبتنی بر اعتبار، کارگزار خریدار و یا حسب مورد اتاق پایاپای به نیابت از کارگزار خریدار اطلاعات معامله را طبق فرمت اتاق پایاپای به موسسه اعتباری ارسال می‌کند. موسسه اعتباری مکلف است با رعایت مهلت تسویه مطابق با مقررات تسویه و پایاپای معاملات در بورس نسبت به گشایش اعتبار اسنادی داخلی اقدام نماید و پس از آن کد منحصربه‌فرد سپام و سایر اطلاعات مربوطه را به اتاق پایاپای اطلاع داده و شرایط استعلام کد را برای اتاق پایاپای فراهم کند.

ماده ۳۸ وصول کد منحصربه‌فرد سپام به منزله ایفای تعهدات خریدار در تسویه مبتنی بر اعتبار است. اتاق پایاپای پس از دریافت کد منحصربه‌فرد سپام نسبت به صدور گواهی‌نامه یا اعلامیه تسویه وجوه اقدام می‌نماید. وصول کد مذکور به منزله ایفای تعهدات خریدار در تسویه مبتنی بر اعتبار است. در صورت ارایه اطلاعات معامله طبق فرمت اتاق پایاپای توسط کارگزار خریدار یا اتاق پایاپای به نیابت از وی به موسسه اعتباری، مسئولیت نکول خریدار در بورس به دلیل عدم گشایش اعتبار اسنادی داخلی در مهلت تسویه مقرر برعهده موسسه اعتباری مذکور است. در صورت نکول معامله منفسخ گردیده و موسسه اعتباری مکلف است هزینه‌ها و خسارات مندرج در مقررات تسویه و پایاپای معاملات در بورس به اتاق پایاپای پرداخت نماید.

تبصره ۱: مسئولیت تسویه مازاد بر سقف مندرج در تعهدنامه گشایش اعتبار اسنادی بر عهده خریدار است.

تبصره ۲: اتاق پایاپای مجاز است بابت ایفای تعهدات موسسه اعتباری نسبت به اخذ تضامین مقتضی اقدام نماید.

ماده ۳۹ پیش‌نویس قرارداد گشایش اعتبار اسنادی داخلی موضوع این فصل باید پیوست اطلاعیه عرضه منتشر شده در بورس باشد و با قوانین و مقررات بازار سرمایه مغایرت نداشته باشد.

ماده ۴۰ ارائه اعلامیه خرید پس از انجام معامله در بورس به انضمام اطلاعیه عرضه منتشر شده به منزله ارائه پیش‌فاکتور یا قرارداد فروش کالا موضوع بند ۲ ماده (۱۱) دستورالعمل اعتبار اسنادی داخلی است.

ماده ۴۱ گواهی‌نامه یا اعلامیه تسویه وجوه و حواله خرید صادر شده پس از تسویه معاملات در بورس در هنگام ارائه اسناد توسط ذی‌نفع به منزله سیاهه تجاری موضوع بند (۲۱) ماده (۱) دستورالعمل اعتبار اسنادی داخلی است.

ماده ۴۲ اطلاعیه عرضه و امیدنامه پذیرش منتشر شده در سایت بورس به عنوان مشخصات و اطلاعات کالای موضوع تبصره ماده (۲۲) دستورالعمل اعتبار اسنادی داخلی قابل ارائه است.

ماده ۴۳ خریدار باید شرکت بازرسی موضوع بند (۲۴) ماده (۱) دستورالعمل اعتبار اسنادی داخلی را از بین شرکت‌های بازرسی مورد تایید اتاق پایاپای تعیین نماید.

ماده ۴۴ هرگونه اصلاح یا ابطال اعتبار اسنادی داخلی که به منظور تسویه مبتنی بر اعتبار گشایش شده صرفاً در چارچوب دستورالعمل اعتبار اسنادی داخلی و به شرط عدم مغایرت با قوانین و مقررات بورس، پس از تایید اتاق پایاپای مجاز است.

ماده ۴۵ موسسه اعتباری مکلف است حسب مورد پذیرش پرداخت موضوع بند (۱۷) ماده (۱) دستورالعمل اعتبار اسنادی داخلی، ابطال یا اصلاح اعتبار اسنادی داخلی مذکور را به اطلاع کارگزار خریدار، کارگزار فروشنده و اتاق پایاپای برساند.

ماده ۴۶ موسسه اعتباری مکلف است ارائه اسناد مطابق، موضوع بند (۴) ماده (۱) دستورالعمل اعتبار اسنادی داخلی توسط ذی‌نفع را به اطلاع اتاق پایاپای برساند.

ماده ۴۷ موسسه اعتباری مکلف است در صورت ارائه درخواست کتبی یا الکترونیکی توسط ذی‌نفع سند تعهد پرداخت مبنی بر تغییر ذی‌نفع به نام اتاق پایاپای، پس از کسب تأییدیه از اتاق پایاپای تغییرات لازم را در سامانه سپام اعمال نماید.

ماده ۴۸ تسویه در بازار فیزیکی، فرعی، معاملات بلوکی و ناپیوسته اوراق گواهی سپرده کالایی از طریق تغییر ذی‌نفع سند تعهد پرداخت مجاز است. در این صورت درخواست تغییر ذی‌نفع سند تعهد پرداخت توسط خریدار از طریق اتاق پایاپای یا کارگزار خریدار به موسسه اعتباری صادرکننده طی مهلت تعیین شده توسط اتاق پایاپای اعلام می‌شود. موسسه اعتباری مکلف است حداکثر ظرف یک‌روز کاری بعد از وصول درخواست نسبت به اعمال تغییر ذی‌نفع در سامانه سپام اقدام کرده و نتیجه را حسب مورد به اتاق پایاپای یا کارگزار خریدار اعلام نماید. تغییر ذی‌نفع سند تعهد پرداخت به دفعات تا پیش از سررسید سند مجاز است.

تبصره: استفاده از مزایای این ماده در خصوص معاملات بلوکی و ناپیوسته اوراق گواهی سپرده کالایی منوط به یکسان بودن کارگزار خریدار و فروشنده است.

فصل چهارم: سایر موارد

ماده ۴۹ موسسه اعتباری مکلف است نسبت به تسویه وجوه اوراق برات الکترونیک، گام و سند تعهد پرداخت موضوع این دستورالعمل در موعد مقرر اقدام نماید. تعهدات موسسه اعتباری در برابر دارندگان اوراق مذکور از هر حیث بدون قید و شرط بوده و ایرادات راجع به تعهدات حسب مورد برات دهنده، بنگاه متعهد و متقاضی گشایش اعتبار اسنادی داخلی در مقابل موسسه اعتباری اثری بر اجرای تعهدات ندارد و موسسه اعتباری نمی‌تواند به عذر عدم تأمین وجوه کافی یا عدم پرداخت مبلغ کارمزد یا هر دلیل دیگری انجام تعهدات خود در این اوراق را به تعویق انداخته یا معلق نماید. بانک مرکزی مکلف است نسبت به حسن اجرای این ماده اقدامات مقتضی را به عمل آورد.

ماده ۵۰ به غیر از مواردی که در این دستورالعمل تصریح شده است، بورس و اتاق پایاپای مکلف به اجرای قوانین و مقررات بازار سرمایه می‌باشند.